

Sürdürülebilir Turizm

Doğa Turizmi

Ekoturizm

Doç.Dr. Nazmiye Erdoğan
Başkent Üniversitesi

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Sürdürülebilir turizm

Doğa turizmi

Ekoturizm

Doğa temelli turizm

Özel ilgi turizmi

Bilinçli turizm

Yumuşak turizm

Yeşil turizm

Kitle turizmi

EKOTURİZM

DOĞA TURİZMİNİN ALTKÜMESİ

Tüm Turizm Türleri

Doğa Turizmi

Ekoturizm

KAVRAMLAR VE MEKANLAR

Sürdürülebilir turizm

- Kent merkezleri ve diğer önemli kültürel konumları içerebilir

Doğa turizmi

- Kırsal ve doğal alanlar
- Doğal güzelliği ve ekolojik değeri olan alanlar

Ekoturizm

- Kırsal ve el değmemiş/doğal alanlara odaklanır

KAVRAMLAR VE TANIMLAR

Sürdürülebilir Turizm

- Turizm kaynaklarının kullanımına devam edilirken aynı zamanda bu kaynakların
- **GELECEK NESİLLER**
- Tarafından da kullanılabilmesini güvenceye alacak şekilde korunması

KAVRAMLAR VE TANIMLAR

Doğa Turizmi

- *Öncelikli odak noktası doğal alanları tecrübe etmek olan ekolojik sürdürülebilir turizm*

Ekoturizm

- *Öncelikli odak noktası çevresel ve kültürel anlayışı, takdiri ve korumayı teşvik eden doğal alanları tecrübe etme olan ekolojik sürdürülebilir turizm*

EKOTURİZM

İlk defa Alp Dağlarına giden turistlere yöredeki çiftçilerin evlerinin bir bölümünü açmasıyla başlamış olup, “doğadan zevk alma ve doğanın kıymetini bilme” şeklinde tanımlanır

DOĞA-TEMELLİ TURİZM

Doğa ve doğayla ilgili olguların, bu alanları ziyaret etmek için temel güdülenme olduğu doğal alanlara yapılan seyahattir

Doğal kaynakların uygun bir şekilde, zarar görmeden kullanımını amaçlarken ziyaretçilerin bu şekilde eğlenme-dinlenme ve yenilenmelerine olanak sağlar

TIES- Uluslararası Ekoturizm Topluluđu

Ekoturizm

- *Doğayı koruyan ve yerel halkın refahını arttıran doğal alanlara yapılan sorumlu seyahattir*

Ekoturizm, doğa seyahatine dayanan ancak sürdürülebilirlik ilkesini de içeren bir turizm anlayışı

KAVRAMLAR VE İLKELER

Sürdürülebilir Turizm

- *Kaynakların sürdürülebilir kullanımı*
- *Aşırı kullanım ve atıkların azaltılması*
- *Doğal, kültürel ve sosyal çeşitliliğin korunması*
- *Yerel toplumu planlamaya dahil etme ve yerel ekonominin desteklenmesi*
- *Personel eğitimi, turistlerin bilgilendirilmesi*

Ekoturizm

- *Çevresel etkileri en aza indirmek*
- *Ev sahibi ülkenin kültürüne saygı duymak*
- *Yerel topluma faydaları maksimuma çıkarmak*

Çevre ve yerel halk üzerinde an az olumsuz etkiyi yapacak bir kullanım tarzının belirlenmesi

İlke 2

Yapılacak turizm miktarı ve türünün belirlendiği karar verme aşamasında yerel halkın katılımını sağlamak

İlke 3

*Yerel halka ekonomik
ve diğer faydalar sağlamak*

ECO
TOURISM
TOURISM

İlke 4

*Doğal ve kültürel
sisteme karşı
duyarlılığı ve bilinci
artırma*

NEAP

The Australian Nature and Ecotourism Accreditation Program

Doğa Temelli Turizm ve Ekoturizm Akreditasyon Programı

Doğa temelli turizm ve ekoturizm akreditasyonu

- *Akreditasyon programı kapsamına alınmasını ve uzmanlaştıkları alanları sertifika ile belgelendirmeleri*
- *Doğa turizmi ve ekoturizm akreditasyonu, yöneticileri uluslararası, ulusal ve bölgesel kabul görmüş prensipler ve kriterlere göre akredite ederek*
- *Çevreyle uyumlu,*
- *Sosyal yarar sağlayan*
- *Ekonomik olarak uygulanabilir yönetime ulaştırma*

	DOĞA TURİZMİ	İLERİ EKOTURİZM	EKOTURİZM
<i>Direk olarak ve kişisel olarak doğayı tecrübe etme üzerinde odaklanır</i>	V	V	V
<i>Daha fazla anlama, takdir etme ve hoşlanmayı sağlama yoluyla doğayı tecrübe etme için fırsatlar yaratır</i>	V	V	V
<i>Çevresel sürdürülebilir turizm için en iyi uygulamaları görünür hale getirir</i>	V	V	V
<i>Doğal alanların korunması için olumlu katkı sağlar</i>		V	V
<i>Yöre halkına yapıcı katkılar sağlar</i>		V	V
<i>Farklı kültürleri içine alır ve onlara karşı hassastır, özellikle yöre halkına</i>		V	V
<i>Her zaman için devamlı olarak müşteri beklentilerini karşılar</i>	V	V	V
<i>Gerçekçi beklentilere önderlik eder, doğru olarak pazarlar</i>	V	V	V

SÜRDÜRÜLEBİLİR kavramlar

Sorumlu seyahat

Doğal alan

Yaban hayatı

Doğa temelli

Küçük ölçekli

Hayran olma

Zarar vermeyen

Bozmayan

Dengeli

Yerel halk için fayda

Refah

Yerel sahiplenme

Yerel halkın katılımı

Çevresel etkiler

Minimum-sıfır etki

Koruma

Bilinçli kullanım

Sürdürülebilirlik

Takdir etme

Farkındalık

Eğitim

Bilme

Katılım

Yerel yaşam

Yerel kültür

ORTAK FAKTÖRLER VE İŞLEVLERİ

1. Doğa/çevre koruma

- *Doğayı koruma işlevi*

2. Çevresel eğitim

- *Eğitimsel işlevi*

3. Yerel kalkınma ve katılımcılık

- *Yerel katılımcılık işlevi*

4. Sürdürülebilir yönetim

- *Sürdürülebilirlik işlevi*

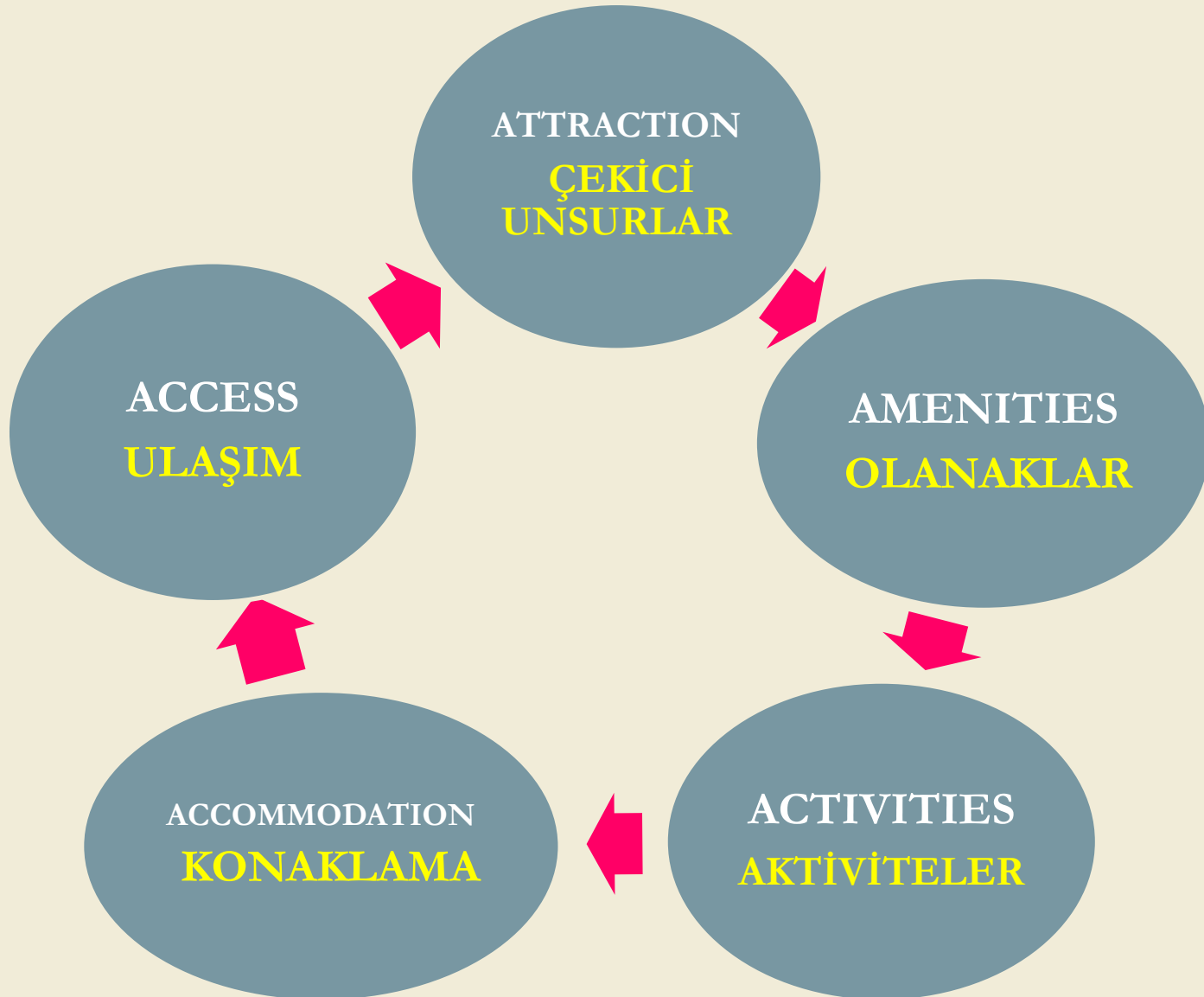
DOĞA TURİZMİ İÇİN 5 YÖNELİM

- 1. Destekleyici çerçeveler ve ortaklıklar oluşturma*
- 2. Sürdürülebilir destinasyon planlama ve yönetme*
- 3. Otantik, unutulmaz deneyimler geliştirilmesi*
- 4. Uygulanabilir ve yenilikçi işletmelerin kolaylaştırılması*
- 5. Etkili pazarlama*

YÖNELİMİN AMAÇLARI

- 1. Destinasyon planlaması, yönetimi ve geliştirilmesi yoluyla sürdürülebilirliğin geliştirilmesi*
- 2. Turizmin teşvik edilmesi ve koruma ortaklıklarının sağlanması*
- 3. Çevre üzerindeki etkileri yönetmek ve en aza indirmek*

DESTİNASYONUN 5 A'SI

DOĞA TEMELLİ TURİSTLER

<i>1. Tüketici /Aktif</i>	<i>Balıkçılık, avcılık</i>
<i>2. Tüketici / pasif</i>	<i>Beachcombing</i>
<i>3. Tüketici olmayan/aktif</i>	<i>Yürüyüş ve kano</i>
<i>4. Tüketici olmayan / pasif</i>	<i>Rehberli kuş gözlemciliği , fotoğraf gezileri</i>

DOĞA TEMELLİ TURİST - ziyaretleri sırasında en az bir doğa temelli turizm faaliyeti üstlenen bir ziyaretçi olarak tanımlanır.

Beachcombing

DOĞA TURİZMİ GRUPLAMASI

1. <i>Ekoturizm</i>	<i>Rehberli doğa turları ve eğitimi, doğa ve yerel kültürel mirası koruma</i>
2. <i>Macera Turizmi</i>	<i>At biniciliği ve kayak</i>
3. <i>Extractive Turizm</i>	<i>Balıkçılık, fossicking</i>
4. <i>Yaban Hayatı Turizmi</i>	<i>Yaban hayatı gözlemciliği , balina seyri</i>
5. <i>Doğal inzivalar-dinlenme yerleri</i>	<i>Eco-lodges</i>

Fossicking

DOĞA TURİZMİ AKTİVİTELERİ

Plaja gitmek ziyaretçilerin tüm türleri arasında en popüler doğa temelli bir faaliyettir

Orman yürüyüşü ziyaretleri milli parklar da popülerdir

Ekoturizm

Macera Turizmi

Kültür ve Kırsal Turizm

DOĞA TURİZMİ ÜRÜNLERİ:

- 1. Kişisel ve direk olarak doğayı tecrübe etmeye odaklanmalı*
- 2. Çevresel sürdürülebilir turizmin en iyi çalışmalarını sunmalı*
- 3. Müşteri beklentilerini sürekli karşılayabilmeli*
- 4. Tutarlı bir şekilde pazarlanmalı ve gerçekçi beklentilere öncü olmalıdır*

EKOTURİZM ÜRÜNLERİ:

Yukarıdaki kriterlerle beraber:

- 1. Daha büyük anlayışa, takdire ve eğlenceye öncü olacak yollarla doğayı tecrübe etmek için fırsatları öngörmek*
- 2. Doğal alanların korunmasına olumlu yönde katkıda bulunmak*
- 3. Yerel halka, yapıcı sürekli katkılarda bulunmak*
- 4. Farklı kültürlere ve özellikle de yerel kültüre duyarlı olmak, onu yorumlamak ve onun içine dahil olmak*

Doğa Turizmi

Doğa tabanlı turizm, edinilecek deneyimler temelinde doğal çevreye bağlı olan ve doğal bir öge içeren herhangi bir dış mekan aktivite şeklini içerebilen bir turizm türüdür

Örneğin, dağ manzarası gözlemi için araç kullanma, botanik bahçeler içerisinde yürümek ya da bir şelalede piknik yapmak doğa tabanlı turizm deneyimleri olarak sınıflandırılabilir.

Ancak, doğa tabanlı turizm, özel turizm deneyiminin temelini şekillendiren doğal çevreyle ilgili bir deneyim, eğitim yada korumaya gerek duymaz. Bu yüzden, doğa tabanlı turizmin çevresel sorumluluğu, doğal kaynakların varlığının devamlılığını sağlamaktan daha öteye geçmez.

Doğa Turizmi

1. *Genellikle kırsal ve doğal alanlarda uygulanır, ama mutlaka seyahat çevresel ya da sosyal sorumluluk herhangi bir garanti sunmaz.*

2. *Büyük doğal güzelliği ve ekolojik değeri olan alanlara ziyaretleri içerir, ama "doğa turizmi" destinasyonlarının hepsi sürdürülebilir olarak yönetilmemektedir.*

3. *Çünkü aynı zamanda "doğa turizmi" olarak sınıflandırılabilir çok "sürdürülebilir turizm" seçenekleri vardır. **Ekoturizm.....***

Doğa turizmi etkinlikleri

- *Bird Watching*
- *Hiking*
- *Backpacking*
- *Camping-Primitive Area*
- *Off-Road Driving*
- *Walking*
- *Snowmobiling*
- *Motorboating*
- *Sightseeing*
- *Camping-Developed Area*
- *Swimming/river, lake, ocean*

- *Boating (overall)*
- *Swimming/Pool*
- *Picnicking*
- *Sledding*
- *Running/Jogging*
- *Water Skiing*
- *Bicycling*
- *Ice Skating*
- *Fishing*
- *Sailing*
- *Horseback Riding*
- *Hunting*

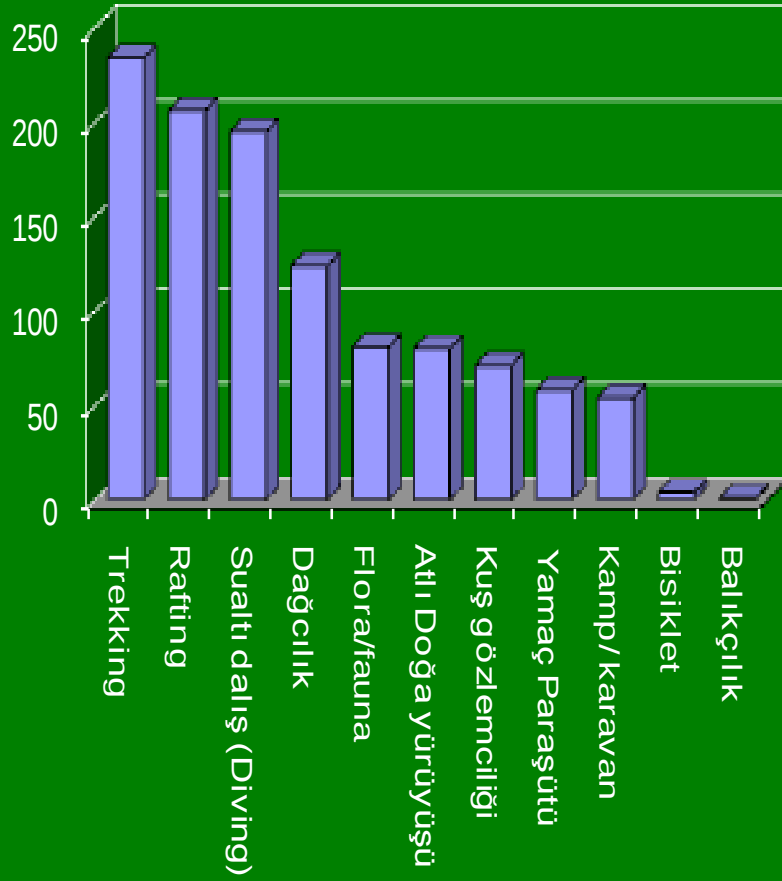
Doğa turizmi 2004

**Talep
artışı** →

- ✓ *Doğa yürüyüşü*
- ✓ *Yayla turizmi*
- ✓ *Botanik turizmi*
- ✓ *Kuş gözlemciliği*
- ✓ *Foto-safari*
- ✓ *Rafting*

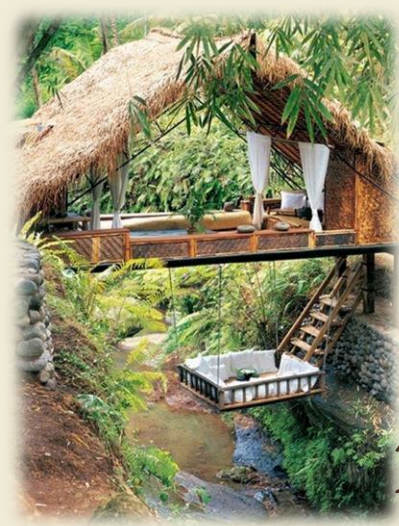

Doğa Turizm Türleri 2006

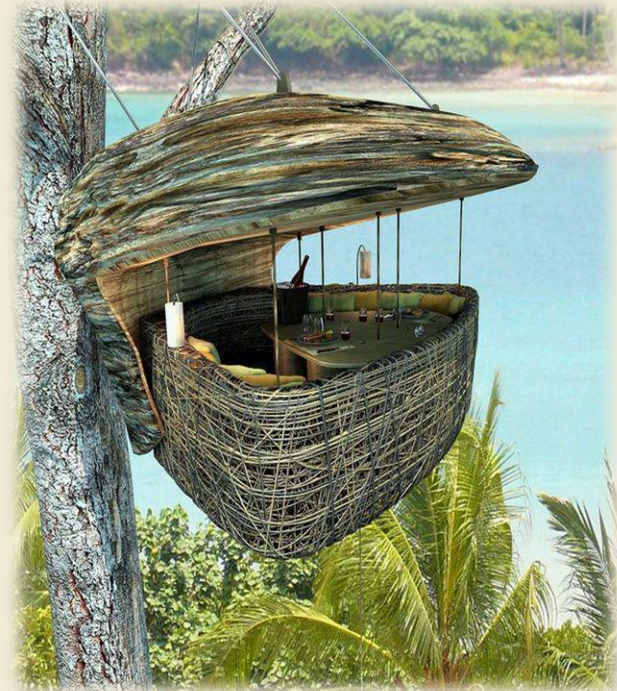

<i>Turizm Türleri 2009</i>	<i>Hiç</i>	<i>Az</i>	<i>Orta</i>	<i>Çok</i>
<i>Kitle turizmi</i>	23,0	3,0	11,4	62,7
<i>Kültür turizmi</i>	26,8	7,4	21,0	44,7
<i>İnanç turizmi</i>	52,7	8,7	13,4	25,2
<i>Kongre turizmi</i>	55,9	9,7	17,4	17,0
<i>Sağlık turizmi</i>	68,0	7,1	14,8	10,0
<i>Doğa Turizmi</i>				
<i>Rafting</i>	70,2	8,7	9,8	11,2
<i>Yayla turizmi</i>	69,5	9,4	12,2	8,9
<i>Sualtı dalış</i>	74,6	7,9	8,8	8,7
<i>Doğa yürüyüşü</i>	76,5	8,3	9,3	6,0
<i>Dağ turizmi</i>	79,1	8,3	8,2	4,5
<i>Foto-safari</i>	82,2	5,4	5,6	6,8
<i>Yamaç paraşütü</i>	80,3	7,4	7,1	5,2
<i>Mağara turizmi</i>	84,2	6,1	5,0	4,8
<i>Atlı doğa yürüyüşü</i>	85,0	6,0	6,0	3,0
<i>Botanik turizmi</i>	86,4	5,4	5,0	3,2
<i>Kuş gözlemciliği</i>	90,2	4,5	3,4	1,9

Doğa (temelli) turizmi ve ekoturizm

*Tam anlamıyla doğa turizmi tanımı ve
bunun diğer turizm türlerinden
uygulama bakımından farklılıkları
ortaya konmuş değil.*

YA DA KONMALI MI?

Bir etkinliği sürdürülebilir yapan

Etkinliđin

- 1. Mekânı*
- 2. Miktarı deđildir*

Etkinliđin;

- 1. Nasıl kullanıldığı*
- 2. Nasıl organize edildiđi*
- 3. Nasıl gerçekteđiđi*
- 4. Hangi sonuçları doğurduğudur*

DOĞA TURİZMİ POTANSİYELİ

- *Doğa turizmi kapsamında sadece bölgelerin doğa turizmi potansiyeli belirleniyor ve sadece bir turizm etkinliği olarak değerlendiriliyor.*
- *Doğa turizmi de ekoturizm kadar olmasa bile koruma ilkeleri olan bir turizm türü.*
- *Özellikle de hassas ekosistemlere sahip alanların kullanıldığı düşünülürse daha dikkatli bir turizm planlamasının yapılması gerektiği ortaya çıkar.*

Rehberleri bilgilendirme

Turistleri bilgilendirme

Yerel halka ekonomik katkı

Kültürel yapıya saygı

Minimum çevresel etkiler

Çevre duyarlı konaklama işletmeleri

Çevre duyarlı ekotururlar

EKO-RESORTS/EKO-LODGES

- *Dünyanın dört bir yanında çeşitli cazip turizm tesisleri eko-yapılar olarak pazarlanıyor.*
- *Birçok eko-lodge kontrolsüz, akreditasyonsuz faaliyet gösteriyor*
- *Çevre dostu politikaları temel aldıklarını sadece ima ediyorlar.*

Playa Nicuesa Rainforest Lodge, Costa Rica.

COSTA RICA RAINFOREST LODGE

Saladero Lodge

SEPTIMO PARAISO ECOLODGE -Ecuador

Kingfisher Ecolodge Laos

Mambo View Point (Tanzania)

STRANDDORF AUGUSTENHOF

Germany

SKINOS ILIATOS
Kefalonia, Greece

MAR. 2010

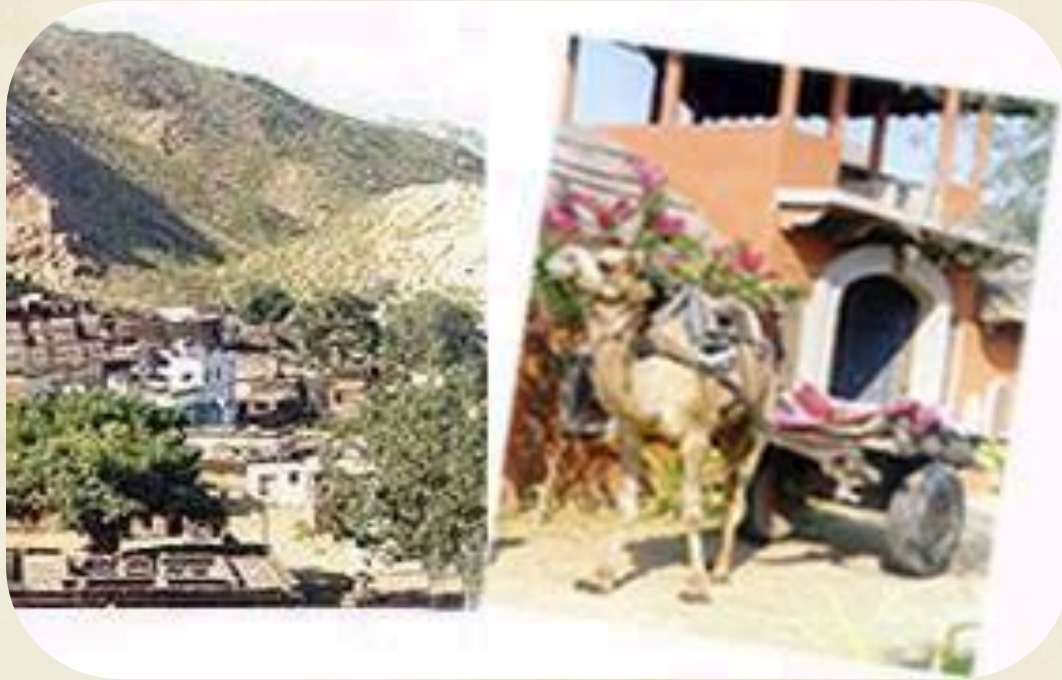
ecoclub.com
international ecotourism club

rated 3.0 / 5

Yerel kalkınma ölçütleri

YEREL KALKINMA ÖLÇÜTLERİ

- *Yerel halk çalışıyor mu?*
- *Yöre rehberleri kullanılıyor mu?*
- *Kullanılıyorsa, gereğince eğitilmişler mi?*
- *Firma tur rehberlerini eğitmeyi destekliyor mu?*
- *Yerel halkın yaşam tarzındaki değişim nasıl?*

YEREL KALKINMA ANA İLKELER

- *Yerel istihdam taahhütü*
- *Mal ve hizmetlerin yerel kaynaklı olması*
- *Küçük girişimleri destekleme*
- *Karar vermede yerel katılım*

SAHİPLENME

- *Yerel toplulukların sahiplenme kavramını benimsemesi için*
- *Gerçek ve görülebilen ekonomik ve sosyal faydaları onlara ulaştırmak gerekir*

GÜNDEMDEKİ SORULAR

Ekolojik olarak sürdürülebilir bir turizm mi?

Çevreye daha az etki eden, yüksek değeri olan, yerel halk tarafından istenen bir turizm çeşidi mi?

Gerçekten yerel halkın kalkınmasına katkıda bulunacak mı?

Yerelin kalkınması turizme bağlanabilir mi?

*Ülkemizin doğal ve kültürel değerleri,
turizmi çeşitlendirmek ve
zenginleştirmek için sonsuz olanaklar
sunmaktadır.*

*Ancak biz bu değerleri koruyarak turizme
kazandırırırsak ve yöre halkını bu eylemin
içine sokarsak başarılı olabiliriz*

Kuş sesini para sesine çevirmek

*Doğa koruma ve milli parklar
kurumunda st düzey
yöneticilik yapmıř bir
bürokrat, turizmcilerin bile
açıkça söyleyemeyeceęi bir
dille amaçlarının ; “kuş
sesini para sesine çevirmek”
olduęunu söyleyebilmiřtir.*

Kuřlar artık ötmeye korkacak!

Dikkatiniz için teşekkür ederim...